

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ОБЛЕКЛО И ТУРИЗЪМ
„СВЕТИ ИВАН РИЛСКИ“ - ПЕРНИК
гр. Перник, 2302 ул.„Силистра” №10, тел. 076/607053, e-mail: 1403732@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ ДИРЕКТОР:
/Вяра Димитрова/

МЕРКИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ
ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ
НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ ЗА УЧЕБНАТА 2023/2024 ГОДИНА

Създадена на основание чл. 263, ал.1, т.9 от ЗПУО и приета с Решение на Педагогически съвет, проведен на 12.09.2024г., с
Протокол № ..... от .....

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата програма начертава цели и задачи на работа с ученици от ПГОТ „Свети Иван Рилски“ – Перник и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставяне на приобщаващо образование.

Училищната програма има за цел да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективно да приложи училищна политика за подобряване на качеството на училищния живот на ученици с увреждания, недопускане на дискриминация по отношение на пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи и в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на българските граждани и за приобщаване на учениците от уязвими групи.

Училищната програма се основава на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Правилник за дейността на ПГОТ „Свети Иван Рилски“;

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на ученици, които имат необходимост от такива, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

Целева група:

Ученици от 8 до 12 клас от уязвими групи. В по-общ смисъл програмата включва всички ученици от училището и тяхното приобщване.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Образованието е изправено пред сериозни предизвикателства: все по-често се сблъскваме с представители на различни култури, различни от нашите ценности и норми, традиции и гледни точки. Глобализацията създаде условия хората да пътуват, да живеят на различни места по света, да учат в интернационална среда. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите; за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване; за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Образованието се явява механизмът, чрез който те ефективно могат да бъдат включени, така че да намерят работа, да преодолеят икономическите бариери, които създават бедността и нищетата, да преодолеят културните различия и конфликти и да станат равноправни участници в обществото. Приобщаването започва с признаването на различията между децата и учениците. Учителят е този, който трябва много добре да познава всички възможни различия, с които ще се сблъска в своята практика, за да може да ги управлява по възможно най-безболезнения и безконфликтен начин, когато работи с децата или учениците, техните родители, обществото.

Необходима е целенасочена политика на интеграция и предоставяне на равни възможности на децата от уязвимите групи. Това са деца и ученици, диагностицирани със:

- специални образователни потребности (СОП);
- хронични заболявания;

- двигателни увреждания;
- деца и ученици в риск;
- деца и ученици, застрашени или жертва на насилие;
- деца с изяви дарби;
- деца - сираци и полусираци;
- деца – бежанци;
- деца от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди

Децата от уязвими групи имат право на зачитане, уважение и закрила от закона и признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности.

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които предоставя образованието;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се приспособи към потребностите на конкретните ученици;
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми;
- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация, следва да бъдат приспособени, за да се създадат възможности за приобщаване.

1. Силни страни:

- квалифицирани учители;
- извънкласни дейности и занимания по интереси;
- възможности за изява;
- добра материална база;
- работа по проекти;

2. Слаби страни:

- недостатъчно ефективна връзка между учители и родители, родители и ученици, ученици – учители;

- недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане;
- голям брой отсъствия по уважителни и неуважителни причини;

3. Възможности:

- участие в национални и европейски образователни проекти;
- по-добро сътрудничество с родители в училищни и извънучилищни събития;
- по-дейно ученическо самоуправление;
- повече групи за спорт;
- насочване на учениците към професията;
- участие в съвместни дейности с други училища;
- по-добро сътрудничество с представители на институции, с цел изява и представяне на учениците.

4. Предизвикателства

- недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
- липса на ефективни санкции за родителите;
- нисък жизнен стандарт ;
- семейни проблеми;
- миграция;
- отрицателно влияние на приятелската среда и лоши навици.

II. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

Взаимоотношенията между учениците от различни групи налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите и понякога към самите себе си. Срещата с хора с различия и на различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

ПГОТ „Свети Иван Рилски” е институция, която спазва препоръките на всички организации за работа в областта на интегрирането на ученици със СОП и уязвими групи. В нашето училище се създават условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация. Обръщаме особено внимание както на семейството, като част от образователния процес, така и на индивидуалните особености на всяко дете.

Различията между учениците, в зависимост от техните интереси, познания, умения, минало, постижения могат да бъдат ресурси в подкрепа на ученето.

III. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ:

Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето.

Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност.

Приобщаването е процес на постоянно търсене на все по-добри начини за осъществяване на образованието, за да се отговори адекватно на разнообразието на обучаваните.

Приобщаването слага особен акцент на тези групи деца, за които съществува риск от изолиране, изключени са от образование или са с недостатъчно добри резултати от обучението.

Водещите ни принципи на приобщаващото образование са:

- Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти
- Допълнително обучение по учебни предмети
- Допълнително консултиране по учебни предмети
- Занимания по интереси
- Грижа за здравето
- Поощряване с морални и материални награди
- Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение
- Дейности за превенция на обучителните затруднения

1. Условия и ред за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците:

Оперативни цели	Дейности	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Водещ отговорник
<i>1. Осигуряване на обща подкрепа – планиране на дейности за обща</i>	Учителите разпознават деца с различни възможности и потребности в зависимост от	До 3 месеца от началото на	Деца с изготвени планове за дейности; Деца с допълнително обучение по предмети; Деца ,	Класни ръководители,

<i>подкрепа за личностно развитие в плановете за часа на класа</i>	това и при нужда изготвят план за дейности, според потребностите им	учебната година	посещаващи допълнителни консултации по предмети извън часовете	ресурсни учители, учители

2. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие за ученици със специални образователни потребности – Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за подкрепа за всяко конкретно дете, като родителите биват уведомявани за предстоящото извършване на дейностите.

Оперативни цели	Дейности	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Водещ отговорник
<i>2.1.Осигуряване на равен достъп за деца със СОП (ранна диагностика на обучителни затруднения)</i>	Оценка на потребности; Изготвяне на план за подкрепа на ученика Назначаване на екип за подкрепа на ученика	Учебната 2024/2025 година	Осигурен ресурс за допълнителна подкрепа	Заместник-директор и ресурсни учители
	Осигуряване на обучение на специалисти, които да се включат в екипите за подкрепа на личностното развитие	Учебната 2024/2025 година	Осигурена обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие на учениците	Заместник-директор, учители
<i>Работа с нагласи и отношения</i>	Провеждане на тренинги за изграждане на умения	Учебната 2024/2025	Позитивен психоклимат и приемане на „различието”	Класни ръководители,

	за толерантно общуване; Участие в екипни обсъждания, срещи	година		учители
2.2 Осигуряване на равен достъп до образование на ученици в риск				
Оперативни цели	Дейности	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Водещ отговорник
<i>1. Създаване на равен достъп</i> <i>2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.</i>	Осигуряване на стабилна връзка в екипите по класове и подпомагане между учениците от класа	Учебната 2024/2025 година	Повишени умения за толерантно общуване; Повишен успех в училище; Създаден положителен микроклимат в класа с цел приемственост	класени ръководители, ресурсни учители

1. Създаване на клубове по интереси	Групиране на децата по интереси в избраните от тях клубове	Учебната 2024/2025 година	Умения за работа в екип; Усъвършенстване на силните страни по интереси на учениците;	Класени ръководител, педагогически специалисти
2.3. Здравна грижа				
Оперативни цели	Дейности	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Водещ отговорник
1. Грижа за здравето-физическо, психическо и социално благополучие	Беседи на здравна тематика, съобразена с възрастовите специфики на учениците; Провеждане на групови програми, съобразена с възрастовите специфики на учениците;	Учебната 2024/2025 година	Безопасен и здравословен начин на живот; Информираност; Повишаване личната хигиена; Повишаване сексуалната информираност на учениците	Класни ръководители , учители, ресурсни учители Мед. лице

	Изработване на информационни табла от учениците			
2.4 Спорт и занимания				
Оперативни цели	Дейности	Срок изпълнение	за	Очаквани резултати
1. Активно включване на учениците от уязвимите групи в спортни училищни и извънучилищни мероприятия, състезания и турнири	Организиране на спортен празник в училище. Даване шанс за положителна изява в различни спортни дисциплини Поощрение с награди	Учебната 2024/2025 година		Подобряване физическата активност на децата; Повишаване мотивацията за справяне с трудности; Участие в различни спортни дисциплини
2.5. Позитивен психологически климат				
Оперативни цели	Дейности	Срок изпълнение	за	Очаквани резултати
				Водещ отговорник
				Класни ръководители, , учител по ФВС

1. Превенция на насието и проблемното поведение 2. Изпълнение на мерки недопускане отпадане училище	на и на за от	Прилагането на цялостен училищен подход, координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда Системни усилия за възпитаване на социални умения и нагласи, които не допускат насиение във взаимоотношенията;	Учебната 2024/2025 година	Подобрена физическата среда в училище Разбиране на последиците от насието и справяне с неприемливото поведение; Подобрени нагласи към ученето, които намаляват съревнователния елемент между учениците за сметка на екипната работа	Заместник-директор , ресурсни учители, класни ръководители

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дейностите по програмата дават възможност за равно третиране и равни възможности на всички участници, ученици, учители, партньори, независимо от пол, раса, религиозна принадлежност, възраст, увреждания, сексуална ориентация и пр.

Основен фактор за изпълнение на програмата е сътрудничеството между всички институции, имащи отношение към проблема, ангажираност и съдействие от родителската общественост и пряка отговорност на всички участници в процеса на предоставяне на равни възможности на учениците.

Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година и в случаи на значителни промени в организацията на работа или на нормативните актове.

С програмата са запознати всички членове на колектива.